

SOME ISSUES OF METHODOLOGICAL TRAINING OF THE PIANO TEACHER

Muratbekova Janat Sabitkulovna

State Conservatory of Uzbekistan

Senior teacher of the Department of Music Pedagogy

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11470826>

ARTICLE INFO

Received: 23th May 2024

Accepted: 30th May 2024

Online: 31th May 2024

KEYWORDS

Methodology, music education methodology, piano, musical and pedagogical activities.

ABSTRACT

This article examines the issues of methodical training of a piano teacher. It also seeks to prove the importance of organizing research activities as a prerequisite for the successful performance of piano teachers.

FORTEPIANO O'QITUVCHISINI USLUBIY TAYYORLASHNING BA'ZI MASALALARI

Muratbekova Janat Sabitkulovna

O'zbekiston Davlat Konservatoriyasi

Musiqiy pedagogika kafedrasida katta o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11470826>

ARTICLE INFO

Received: 23th May 2024

Accepted: 30th May 2024

Online: 31th May 2024

KEYWORDS

Metodologiya, musiqiy ta'lim metodologiyasi, fortepiano, musiqiy va pedagogik faoliyat.

ABSTRACT

Mazkur maqolada fortepiano o'qituvchisini uslubiy tayyorlash masalalari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, fortepiano o'qituvchilarning muvaffaqiyatli ishlashi uchun zarur shart sifatida tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ahamiyatini isbotlashga intiladi.

Kirish:

Bugungi kunda musiqa o'qituvchilarining pedagogik faoliyatini kuzatib, ko'pincha ularning kasbiy faoliyati o'z-o'zidan, ma'lum ma'noda ongsiz xarakterga ega degan xulosaga kelamiz. Ko'rinishidan, har doim ham o'qituvchi qayerdan boshlashni, qayerga borishni, o'quv strategiyasini qanday tuzishni bilishi lozim. Bu shuni anglatadiki, o'qituvchi o'quv dasturining mavzularini uzoq muddatli rejalashtirishga ahamiyat bermaydi va aniq darslar ularning tematik ahamiyatini to'liq anglamaydi. Qiyinchiliklar yosh o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi aloqa jarayonida ham yuzaga keladi (*talabalarning ijodiy imkoniyatlarini yetarlicha baholay olmaslik, ularning qiziqishlari va moyilliklarini tushunish, ular bilan hissiy aloqani topish*).

Shu bilan birga, ba'zida biz bunday o'qituvchilarning darslari o'qituvchilar badiiyligini, o'rganishga o'z yondashuvini namoyish etadigan ijodkorlikning ba'zi elementlarini, hatto ishontirishni ham namoyish etishi mumkinligini ko'ramiz. Bu shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilar ma'lum darajada musiqiy va pedagogik tayyorgarlikka ega va muvaffaqiyatli o'qituvchilar bo'lishi mumkin. Albatta, – deydi E. B. Abdullin – musiqa o'qituvchisining asosiy vazifasi o'qituvchilik faoliyati bilan shug'ullanishdir. Shu bilan birga, o'z faoliyati va talabalar faoliyati natijalarini tahlil qilmaydigan ijodiy ishlaydigan musiqa o'qituvchisini tasavvur qilish qiyin [1, 6-bet]. Bizning vazifamiz bo'lajak musiqa o'qituvchilarini tayyorlashda ba'zi kamchiliklarni bartaraf etish, uni takomillashtirish, bu talabalarni o'qitishning birinchi kurslarida o'quv jarayonini uslubiy qo'llab-quvvatlash masalalari bilan bog'liq.

Musiqiy jarayonda ba'zi rasmiyatchilik oliy ta'limda pedagogik tayyorgarlik o'quv jarayonidagi vaqtning ko'p qismi ilmiy bilimlarning turli sohalaridagi (pedagogika, psixologiya, estetika, musiqiy fanlar sikli va boshqalar) ko'plab, albatta, juda muhim fanlarga bag'ishlanganligi bilan izohlanadi, bu kognitiv jihat ko'pincha o'z qo'llanilishini topmaydi.

Shu bilan birga, ushbu fanlarni o'rganish jarayonida olingan bilim va ko'nikmalar musiqa o'qituvchisining asosiy kasbining mantig'ida namoyon bo'lishi, o'z ijodiy yo'lini izlashni ta'minlashi kerak, bu aniq bir mavzu sohasida yoki fanlararo aloqalar darajasida tadqiqot faoliyatini tashkil qilmasdan mumkin emas. Ko'pincha, talabalar uchun bunday imkoniyat faqat o'qishning oxirgi bosqichida, ular malaka ishini yozishni boshlaganlarida paydo bo'ladi. Shuning uchun biz tez-tez tezis loyihasini amalga oshirish bosqichida talabalar orasida kutilmagan ajablanib hissi paydo bo'lishi muammosiga duch kelamiz. Bundan xulosa shuki, birinchi kurslardan boshlab talabalarni uslubiy tayyorlash zarur. Bunga o'quv dasturining barcha asosiy fanlari bo'yicha adabiy manbalarni uslubiy tahlil qilish, ularning o'quv va pedagogik faoliyatida umumiy g'oyalardan foydalanish nuqtalarini topish, taniqli musiqa o'qituvchilarining tajribasini umumlashtirish, shuningdek talabalarni kamida ikkita tadqiqot turi bilan tanishtirish kiradi: baholash, aniqlash va loyihalash va rejalashtirish. Yuqorida aytilganlar murojaat bilan to'liq bog'liqdir

V. V. Krayevskiy: *"ijodkorlik bosqichining boshlanishini kutmang, balki oliy ta'limda unga tayyorgarlik ko'ring, birinchi qadamlardan boshlab yarating – bu o'zini olijanob o'qituvchilik kasbiga bag'ishlagan har bir kishi uchun qoida bo'lishi kerak"* [2, 317-318-betlar].

Fortepiano o'qituvchilarining uslubiy tayyorgarligi talablari, shuningdek, pedagogik yondashuvlarga asoslanib, talaba kattalar nafaqat o'quv materiallarini oddiy assimilyatsiya qilish, balki o'quv muammolarini mustaqil ravishda hal qilishga moyil ekanliklari bilan asoslanadi. Bundan tashqari, kattalar ta'limida, masalan, talabalar muhitida hayot, fan yoki san'atning muayyan muammolari to'g'risida o'z fikrlarini ishlab chiqish istagi juda kuchli ekanligini hisobga olish kerak. Bu o'qituvchilarga ma'lum falsafiy, estetik, psixologik va pedagogik postulatlarini qabul qilish yoki rad etish orqali o'zlarining, shu jumladan pedagogik pozitsiyani tanlashga imkon beradigan uslubiy yondashuv. Shuningdek, ushbu yondashuv talabalarda ijodiy tashabbusni, tadqiqot faoliyati uchun didni shakllantirishga yordam beradi.

Fortepiano o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida uning tadqiqot ijodining kamida ikkita asosiy jihati birinchi o'ringa chiqishi kerakligi aniq – bu musiqiy asarlarni o'rganish bilan bog'liq bo'lgan musiqiy tadqiqot, izohlash tushunchalarini o'rganish va yaratish vazifalari, izohlar, sharhlar, musiqiy tanqidiy asarlar yozish va pedagogik tadqiqotlar, asarlarni

pedagogik talqin qilishni, pedagogik vaziyatlarni modellashtirishni, talabalarning musiqiy qiziqishlari, ehtiyojlari va qobiliyatlarini o'rganishni, musiqani o'qitishning uslubiy usullarini topishni o'z ichiga oladi. Ushbu ish samaradorligining sharti talabalarni musiqiy va estetik siklning barcha fanlari bo'yicha faol mustaqil faoliyatga jalb qilish kabi pedagogik shartni amalga oshirishdir.

Fortepiano o'qituvchilar mustaqil ishlarga kiritish pedagogik qo'llab-quvvatlashning ko'plab jihatlarini hisobga olishni talab qiladi: tashkiliy, moddiy-texnik, nazorat va boshqalar. Bizning fikrimizcha, talabalarni mustaqil tadqiqotlar bilan tanishtirish jarayoni uchun mustaqil vazifalar mazmunida mujassam bo'lgan mazmunli jihat hal qiluvchi ahamiyatga ega. Vazifalar mazmuni o'quv maqsadlarini shakllantirishi mumkin, mazmuni faoliyat motivatsiyasiga ta'sir qilishi mumkin, mazmuni faoliyatning tadqiqot usullarini o'zlashtirishga qaratilgan.

Haqiqiy pedagogik sharoitda har bir akademik guruh turli darajadagi qobiliyat va boshlang'ich musiqiy tayyorgarlikka ega bo'lgan talabalardan iborat bo'lganligi sababli, vazifalarni shunday shakllantirish kerakki, ushbu vazifalar o'quv natijasini olish va uni olish usullarining noaniqligini ta'minlaydi. Ya'ni, har bir topshiriq bitta vazifani emas, balki, qoida tariqasida, bir nechta vazifani o'z ichiga olishi kerak va ushbu vazifalarning ba'zilar topshiriq davomida talabalarning o'zlari tomonidan ilgari surilishi mumkin. Boshqacha qilib aytganda, har bir topshiriqning mazmuni har doim uni eng yuqori darajada bajarish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak. Bu sizga barcha talabalarga, ularning qobiliyatlaridan qat'i nazar, ishga kirishga imkon beradi, ya'ni siz har bir vazifani yuqori darajadagi ijodkorlikda bajarishingiz mumkin va xuddi shu vazifani minimal ijodkorlik elementi bilan bajarish mumkin. Bizning fikrimizcha, san'atni talqin qilish muammolariga nisbatan bunday pozitsiya uning o'ziga xos xususiyatlariga zid emas, aksincha, bilish jarayoni cheksiz bo'lishi mumkin bo'lgan badiiy asarlarning mavjudligidan kelib chiqadi.

Xulosalar.

Yuqoridagilar fortepiano o'qituvchilar uchun musiqiy asarlarni ijodiy og'zaki-mantiqiy talqin qilish qobiliyatini shakllantirish zarurligini ko'rsatadi, bu mustaqil vazifalar og'zaki nutqni ham, musiqiy hodisalarni yozma ravishda tavsiflash va tushuntirish qobiliyatini shakllantirishni o'z ichiga olgan taqdirda rivojlanadi. Talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirish uchun muhim, musiqiy va ijrochilik fanlariga qaratilgan bo'lib, ularni o'qitish mantig'ida mustaqil ish alohida o'rin tutadi va ijodiy to'ldirishni talab qiladi. Bu kelajakdagi musiqa o'qituvchilarining uslubiy madaniyatini shakllantirishga hissa qo'shishi mumkin bo'lgan musiqiy siklning barcha fanlarida talabalarning mustaqil tadqiqot faoliyatining o'zaro ta'sirini belgilaydi.

References:

1. Abdullin E.B. Methodology of pedagogy of music education: a textbook for students. higher ped. textbook establishments / E.B. Abdullin. – 3rd ed., corrections and additions. – M.: Education, 2010.
2. Didactics of secondary school (Some problems of modern didactics) / ed. M.N. Skatkina. 2nd ed., revised. and additional M.: Education, 1982.